

Voornemen tot opzegging van de op 2 juni 1948 te Ottawa ondertekende Luchtvaartovereenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en Canada

BRIEF VAN DE MINISTER
VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Nr. 1

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 8 november 1967.

De wens, dat het voornemen tot opzegging van deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer of door de Gevolmachtigde Minister van Suriname onderscheidenlijk der Nederlandse Antillen te kennen worden gegeven uiterlijk op 8 december 1967.

's-Gravenhage, 3 november 1967.

Ter voldoening aan artikel 64, en onder verwijzing naar artikel 61, lid 3, van de Grondwet, alsook naar artikel 24, eerste lid, van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer U Hoogedelgestreng hierbij in kennis te stellen van het voornemen tot opzegging van de op 2 juni 1948 te Ottawa ondertekende Luchtvaartovereenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en Canada (*Stb.* J 122).

Een toelichtende nota ter zake gelieve u hiernevens aan te treffen.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft zal de opzegging voor het gehele Koninkrijk gelden.

Aan de Gouverneurs van Suriname en van de Nederlandse Antillen is verzocht, de stukken betrekking hebbend op deze opzegging op 8 november 1967 over te leggen aan de Staten van Suriname, onderscheidenlijk van de Nederlandse Antillen.

De Gevolmachtigd Ministers van Suriname en van de Nederlandse Antillen zijn van het bovenstaande in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,
DE JONG.

Toelichtende nota

Op 2 juni 1948 werd te Ottawa tussen het Koninkrijk der Nederlanden en Canada een luchtvaartovereenkomst gesloten (*Stb.* J 122). De door Canada aangewezen luchtvaartmaatschappij verkreeg daarbij het recht een route te exploiteren van Canada via tussenliggende punten naar enig voor internationaal verkeer opengesteld luchtvaartterrein op het binnen Europa gelegen grondgebied van het Koninkrijk. Aan de door de Nederlandse Regering aangewezen luchtvaartmaatschappij (K.L.M.) werd het recht toegekend tot exploitatie van een route van Nederland via tussenliggende punten naar Montreal en vandaar naar punten in verder gelegen landen, alsmede van een route van Curaçao naar Mexico City en via tussenliggende punten naar Montreal en vandaar naar punten in verder gelegen landen. De keuze van Montreal in de beide Nederlandse routes was het logisch gevolg van de omstandigheid, dat achttien jaar geleden bij die stad de enige Canadese luchthaven was gelegen, welke in aanmerking kwam voor transatlantisch luchtverkeer. Door een aanvulling van de bovengenoemde overeenkomst verkreeg de K.L.M. in 1958 het recht om de luchthaven Gander op het eiland Newfoundland aan te doen, hoofdzakelijk als refuellingstation op de lijn van Amsterdam naar New York. Van dit recht, evenals van het recht om op de route van Curaçao naar Mexico City naar Montreal te vliegen, wordt echter sedert jaren geen gebruik meer gemaakt.

Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

Sinds de totstandkoming der overeenkomst is het beeld van de internationale verkeersluchtvaart in een vrij snel tempo veranderd. Op technisch gebied werden de vliegtuigen met zuigermotoren van weleer eerst vervangen door vliegtuigen met schroefturbines en later door straalvliegtuigen, die niet slechts sneller zijn, maar bovendien grote afstanden zonder tussenlandingen kunnen overbruggen. Als gevolg van deze technische vooruitgang veranderden ook de verkeersbehoeften van het publiek. Men kiest thans ook voor lange afstanden zoveel mogelijk rechtstreekse luchtdiensten, waardoor men zonder overstappen en met weinig of geen tussenlandingen via de kortste weg zijn bestemming kan bereiken.

Een en ander heeft zijn invloed doen gelden op de luchtvaartverhouding tussen het Koninkrijk en Canada. De Canadese luchtvaartmaatschappij, die op grond van de Overeenkomst van 1948 tussen Canada en Nederland vliegt en daarbij geheel vrij is in de keuze van haar vertrek- en landingspunten in eigen land, verbindt Amsterdam thans rechtstreeks met vijf Canadese plaatsen, te weten Calgary, Edmonton, Montreal, Toronto en Vancouver. De Koninkrijksregering, die steeds het beginsel van de vrijheid van het internationale luchtvervoer heeft voorgestaan, heeft deze ontwikkeling als zodanig toegejuicht. Maar zij heeft ook gemeend, dat een zekere mate van aanpassing ten faveure van het Koninkrijk van het sinds 1948 praktisch ongewijzigd gebleven routeschema aan die ontwikkeling op zijn plaats zou zijn. Als gevolg van de door Canada toegepaste spreiding van luchtdiensten over een groter aantal Canadese luchthavens is de luchtvaart van het Koninkrijk immers in een ongunstiger concurrentiepositie komen te verkeren, doordat de Nederlandse luchtdiensten in feite alléén Montreal commercieel mogen bedienen.

Ten einde het evenwicht op dit punt te herstellen werd aan Canada voorgesteld, het routeschema met betrekking tot de K.L.M. zodanig aan te vullen, dat naast Montreal, Toronto als landingsplaats voor luchtdiensten van en naar Amsterdam zou worden ingeschakeld.

Hoewel daarmede slechts een even bescheiden als redelijke aanpassing aan de huidige eisen van het internationale luchtvervoer werd beoogd, heeft de Canadese regering dit voorstel niet aanvaard.

Zelfs een verzoek om deze rechten te verlenen, wanneer deze in de toekomst aan een andere buitenlandse maatschappij in het transatlantisch verkeer worden gegeven, werd door de Canadezen afgewezen.

Door deze afwijzing kan de Regering van het Koninkrijk de Overeenkomst van 1948 niet langer als een deugdelijke grondslag voor de evenwichtige ontwikkeling van de wederzijdse luchtdiensten beschouwen. Zij heeft derhalve het voornemen de overeenkomst te beëindigen. Zij vertrouwt, dat vóór het tijdstip, waarop de daartoe strekkende mededeling rechtsgevolg krijgt, overeenstemming zal zijn bereikt over een nieuwe luchtvaartovereenkomst, welke mogelijkheden biedt inzake een meer evenwichtige exploitatie der wederzijdse luchtlijnen.

De Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat,

M. J. KEYZER.

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,

H. J. DE KOSTER.